

Jaros, Tadeusz

Cud nad Wisłą

Przegląd Pruszkowski nr 2, 33-34

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W OBRONIE ODZYSKANEJ NIEPODLEGŁOŚCI 1918 - 1920

pdhm. Tadeusz Jaros

CUD NAD WISŁĄ

Odradzająca się Polska już na samym początku stanęła w obliczu zagrożenia odzyskanej niepodległości. Tym zagrożeniem była wzbierająca od wschodu nawała bolszewicka.

W połowie listopada 1918 roku została zorganizowana Zachodnia Armia Czerwona, która rozpoczęła "czerwony marsz na Zachód", z zadaniem podboju Polski, a w razie powodzenia miała dotrzeć do Berlina i Paryża.

W styczniu 1919 roku armia ta dotarła na obszar zajęty przez wojska polskie, to jest do wschodniej granicy dawnego Królestwa Polskiego. Na początku lutego 1919 roku ochotnicze formacje polskie stoczyły pierwsze walki z oddziałami Armii Czerwonej. W ten sposób rozpoczęła się nie wypowiedziana wojna polsko - bolszewicka. Walki ze zmiennym szczęściem toczyły się na całych wschodnich terenach dawnej Rzeczypospolitej.

Na początku 1920 roku Rosja Sowiecka podjęła generalną ofensywę na Polskę i Europę. Proklamacja bolszewicka głosiła: "Zachód jest gotów do rewolucji, droga nasza wiedzie poprzez trupa państwa polskiego. Na przód na Wilno, Mińsk, Warszawę.

Armia Czerwona uderzyła na północy pod wodzą Tuchaczewskiego, na południu - Budionnego.

Front polski na północy /litewsko-białoruski/ został przełamany. Bolszewicy zbliżali się do Warszawy.

W takiej chwili pełnej grozy naród polski okazał się godnym swej bohaterskiej tradycji, pełnej poświęcenia i patriotyzmu. Dnia 1 lipca 1920 roku powstała Rada Obrony Narodowej z Józefem Piłsudskim na czele, a 24 lipca utworzono Rząd Obrony Narodowej pod przewodnictwem Wincentego Witosa.

W apelu skierowanym do ogółu społeczeństwa polskiego wezwali: do broni - kto zdrow, silny i młody; do pracy - komu ciężko broń unieść.

"Wszystko dla zwycięstwa!" W odpowiedzi w całym kraju zaczęły się formować oddziały ochotnicze do walki i oddziały ligi obywatelskiej do służby pomocniczej.

W dniu 13 sierpnia 1920 roku rozpoczęła się historyczna bitwa pod Warszawą, decydująca o losach Polski. Do walki z bolszewickim najeźdźcą stała się odrodzona siła całego narodu polskiego. Krwawe boje trwały w dniach 13-15 sierpnia, szczególnie w okolicach Radzymina i Ossowa. 14 sierpnia pod Ossowem poległ bohaterski ks. Ignacy Skorupka, który w przełomowej chwili bitwy, z krzyżem w rękę, poprowadził zastępy młodzieży polskiej do kontrataku. Wieczorem 15 sierpnia, w święto Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, ostatecznie został powstrzymany napór wroga.

16 sierpnia z linii rzeki Wieprz ruszyła kontrofensywa, dowodzona przez Józefa Piłsudskiego, która rozbiła lewe skrzydło armii bolszewickiej, zmuszając tym cały front sowiecki do prędkiego odwrotu spod Warszawy. Wojska polskie ruszyły na Wschód i po wrześniowej bitwie nad Niemnem wyparły bolszewików za Mińsk.

W bitwie pod Warszawą pod wodzą Józefa Piłsudskiego armia polska

Wiosna 1920 r. Stanowisko karabinu maszynowego

przez odniesione zwycięstwo uratowała Polskę przed czerwoną niewolą, zapewniła też Polsce granice z Rosją Sowiecką - na południowym wschodzie po rzekę Zbrucz, na północnym wschodzie po rzekę Dźwinę. Zwycięstwo to uchroniło również Europę

od sowieckiej niewoli.

Lord d'Abernon, przewodniczący specjalnej misji dyplomatyczno - wojskowej wysłanej przez Radę Najwyższą aliantów, obecny w Warszawie w czasie walk uznał, że: "bitwa pod Warszawą wybawiła środkową, a także częściowo i zachodnią Europę od fanatycznej tyranii Sowieców. Gdyby wojska sowieckie złamały opór armii polskiej, wówczas bolszewizm ogarnąłby Europę środkową, a być może przeniknąłby i cały kontynent."

Tak więc zwycięstwo pod Warszawą w 1920 roku miało doniosłe znaczenie dla Polski i dla Europy.